

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยศึกษาในลักษณะของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal model) ของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ลักษณะตัวเด็ก และลักษณะภูมิหลังของครอบครัว กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2528 จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษาเดียวกัน จากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 390 คน ได้กลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบ มีทั้งหมด 5 ชุดดังต่อไปนี้

1. แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย ทางวาจา จำนวน 55 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากแนวคิด และลักษณะพฤติกรรมของ Busa (1961 : 6-8); Sears, et al. (1957 : 230); Ebelbrock and Achenbach (1984 : 207-217)

2. แบบสอบถามอิทธิพลกลุ่มเพื่อน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยอาศัยแนวคิดของ Bandura (1967, 1977); Berndt (1983 : 606-616) แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

2.1 ตอนแรกเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ รายได้ของครอบครัว สภาพครอบครัว

2.2 ตอนที่สองเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการแสดงแบบ และการให้แรงเสริม อย่างละ 12 ข้อ

3. แบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดู ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดของ Schaefer (1959) และแนวคิดของ Becker (1964) สร้างเป็นข้อคำถามการยอมรับเลี้ยงดู 7 แบบ คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม เข้มงวดกวดขัน ลงโทษทางกาย ให้ความคุ้มครอง ประชาธิปไตย แบบรักตามใจ และแบบปล่อยปละละเลย มีข้อคำถามกระจายอย่างสุ่ม

4. แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ สร้างขึ้นจากแนวคิดของ Coville, et al. (1960 : 60-63) มีจำนวนทั้งหมด 9 ข้อ

แบบวัดและแบบสอบถามดังกล่าวมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 อันคืบ โดยที่ผู้ตอบจะต้องประเมินพฤติกรรมของตนเอง เพื่อน หรือพ่อแม่ ว่าเกิดขึ้นในระดับใด จากตัวเลือกต่อไปนี้ คือ "ทำเป็นประจำ" "ทำบ่อย ๆ" "ทำค่อนข้างบ่อย" "นาน ๆ ครั้ง" "ไม่เคยทำเลย"

5. แบบทดสอบสติปัญญาชุด Standard Progressive Matrices เป็นแบบทดสอบวัฒนธรรมเสมอภาคของ Raven จำนวน 60 ข้อ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ

1. สร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวจากการศึกษานำ การศึกษาทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2. ทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าว และศึกษาอิทธิพลทั้งทางตรงทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าว โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยสรุปดังนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบวัดแบบสอบถาม และแบบทดสอบที่ได้กล่าวมาแล้วตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทดสอบความเป็นเส้นตรงระหว่างตัวแปรทุกคู่ โดยการทดสอบ Polynomial Regression และใช้สถิติทดสอบค่าเอฟ
2. วิเคราะห์เส้นทางตามรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่กำหนดไว้ในสมมติฐาน โดยใช้สมการถดถอยพหุคูณแสดงความสัมพันธ์ตามที่ได้ทดสอบความเป็นเส้นตรงแล้ว หากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่ใดมิใช่ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็ปรับโดยใช้ $\log X$
3. ปรับปรุงรูปแบบความสัมพันธ์ โดยการตัดเส้นทางความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญจากรูปแบบความสัมพันธ์ กำหนดค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางใหม่ แล้วคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางใหม่ ได้เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากรูปแบบ (R)
4. เสนอค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางทางตรง และทางอ้อม
5. ทดสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์ตามรูปแบบที่ค้นพบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามรูปแบบที่ค้นพบกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงประจักษ์ที่คำนวณจากสูตร Pearson

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสรุปผลการวิจัยนั้น ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับความสำคัญของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยจะกล่าวถึงตัวแปรรวมก่อน และจำแนกออกเป็นตัวแปรย่อยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวตามลำดับดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงการส่งผลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมจากตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว และความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้กับพฤติกรรมก้าวร้าว

ตัวแปร	การส่งผล	การส่งผล	ผลรวม	สหสัมพันธ์
	ทางตรง	ทางอ้อม		
การให้แรงเสริม	.582	-	.582	.671
การแสดงแบบ	.178	.213	.391	.340
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ	.118	.030	.148	.371
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม	.091	-	.091	.185
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย	.057	-	.057	.194
การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง	-.056	-	-.056	.185
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	.051	-	.051	.185
อายุ	.104	.005	.109	.114
เพศ	-	.015	.015	.251
ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่	-	.015	.015	-.186
ระดับการศึกษาของพ่อแม่	-	-.003	-.003	.051
รายได้ของครอบครัว	-	.001	.001	.122

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวได้รับอิทธิพลเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อม จากตัวแปรเหตุทั้งหมด 12 ตัว ดังต่อไปนี้

ตัวแปรเหตุที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าวได้แก่

การให้แรงเสริม ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว มีค่าเท่ากับ .582
 การแสดงแบบ ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว มีค่าเท่ากับ .178
 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว มีค่าเท่ากับ .118

อายุของเด็ก ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว มีค่าเท่ากับ .104

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
มีค่าเท่ากับ .091

การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
มีค่าเท่ากับ .057

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
มีค่าเท่ากับ -.056

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
มีค่าเท่ากับ .051

ตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่

การแสดงแบบ ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวผ่านการให้แรงเสริม
มีค่าเท่ากับ .213

เพศของเด็ก ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวผ่านการอบรมเลี้ยงดู
แบบลงโทษทางกาย มีค่าเท่ากับ .003 ผ่านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ มีค่าเท่ากับ
.012

ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวผ่านการ
อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าเท่ากับ .015

อายุของเด็ก ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวผ่านการอบรมเลี้ยงดู
แบบประชาธิปไตย มีค่าเท่ากับ .005

ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวผ่านการอบรม
เลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย มีค่าเท่ากับ -.003

รายได้ของครอบครัว ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าวผ่านการอบรม
เลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง มีค่าเท่ากับ -.007 และผ่านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ
มีค่าเท่ากับ .008

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ ส่งผลทางอ้อมต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
ผ่านการแสดงแบบ มีค่าเท่ากับ .030

ผลการวิจัยนี้จึงสรุปได้ว่าปัจจุบันครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
ของเด็กวัยรุ่นน้อยกว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้เขียนขอนำมาเสนอแนะใน 2 ลักษณะคือ
ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป และดำเนินการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1.1 ควรจะได้มีการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว โดยเพิ่มตัวแปรที่อาจจะเป็นสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวอื่น ๆ เช่น มโนทัศน์
แห่งตน ตัวครู

1.2 ควรจะได้มีการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของ
นักเรียนที่มีอายุระดับอื่น ๆ เช่น เด็กวัยอนุบาล ประถมศึกษาตอนต้น หรืออุดมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

2.1 สำหรับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

2.1.1 ควรจะได้ตระหนักถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ก็ควรจะได้
สอดส่องดูกลุ่มเพื่อนที่เด็กคบหาสมาคมอยู่ว่าเป็นเพื่อนประเภทใด ควรให้อิสระในการ
คบเพื่อนบ้างแต่ไม่มากเกินไป ควรจะอธิบายให้เด็กทราบว่าควรคบเพื่อนประเภทใด และ
ควรให้เด็กชวนเพื่อนมาเล่นหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่บ้านแทนการไปเที่ยวที่อื่น โดยพ่อแม่
จัดที่ส่วนตัว และอุปกรณ์ที่ส่งเสริมสติปัญญาให้เด็กได้เล่น

2.1.2 พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรตระหนักถึงการอบรมเลี้ยงดู
ที่ใช้อำนาจบังคับให้เด็กทำตามความต้องการหรือมาตรฐานของตนเอง พ่อแม่ไม่ควรใช้
อำนาจบังคับ หรือออกคำสั่งให้เด็กทำตามความต้องการของตนเอง เพราะจะทำให้เกิด
การต่อต้าน คือดิ่ง และก้าวร้าวต่อพ่อแม่หรือผู้อื่น แต่พ่อแม่ควรให้เสรีภาพแก่เด็ก เพื่อ
เด็กจะได้คิด และทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองบ้าง โดยคำนึงถึงวัยของเด็กและสังคมที่เป็นอยู่
ในขณะนี้ เช่น การเลือกเสื้อผ้า เลือกวิชาที่ด้วยตนเอง ถ้าเป็นเรื่องที่สำคัญพ่อแม่ควร
ให้คำแนะนำและควบคุมบ้างในระดับที่เหมาะสม เพื่อจะให้เด็กทำอะไรด้วยความมั่นใจ
ไม่มีความขงขี้ใจและแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

2.1.3 การฝึกวินัยโดยวิธีลงโทษทางกายควรเป็นวิธีสุดท้าย
เพราะการลงโทษเป็นเพียงวิธีระงับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เท่านั้น เด็กที่ถูกลงโทษ
ให้เจ็บกายจะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์อื่น ๆ ชั่วคราว แต่เมื่อมีโอกาสเด็กจะแสดง

พฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นด้วยการเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวของพ่อแม่ พ่อแม่จึงควรหลีกเลี่ยงการลงโทษให้เด็กเจ็บกายโดยวิธีการลงโทษทางจิต หรือถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็ควรลงโทษทางกายเด็กอย่างยุติธรรม มีเหตุผลในการลงโทษโดยให้เด็กรู้ว่า เขาทำผิดอะไร ทำไมจึงถูกลงโทษ การลงโทษที่ได้ผลนั้นพ่อแม่ต้องไม่ใช่อารมณ์หรืออคติส่วนตัว แต่ลงโทษด้วยความรักและหวังดี

2.1.4 ในการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้น พ่อแม่ควรตระหนักในเรื่องการให้เสรีภาพแก่เด็ก เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้น พ่อแม่มักจะให้เสรีภาพให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ได้เท่าเทียมกับพ่อแม่หรือบุคคลอื่น เช่น "เด็กมีโอกาสดำเนินการต่าง ๆ ได้เหมือนกับพ่อแม่" หรือ "มีโอกาสดำเนินการต่าง ๆ ได้ตามความพอใจ" พ่อแม่ควรตระหนักว่าอะไรบางอย่างที่เด็กจะทำได้เหมือนพ่อแม่ หรืออะไรบางอย่างที่เด็กสามารถทำได้ตามความพอใจของตนเอง พ่อแม่ต้องอธิบายให้เด็กรู้ว่า การทำอะไรก็ตามความพอใจของตนเองนั้นต้องไม่ล่วงล้ำเอกลักษณ์ของผู้อื่นและควรอยู่ในขอบเขตของศีลธรรมจรรยา และกฎหมาย มิฉะนั้นเด็กจะขาดการควบคุมตนเองและทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนได้

2.1.5 ข้อเสนอแนะนี้สืบเนื่องมาจาก ข้อ 2.1.4 ในเรื่องการรักตามใจ ถ้าพ่อแม่รักตามใจเด็กมากเกินไปก็จะทำให้เด็กหลง เรียกร้องสิทธิจากพ่อแม่และคนอื่น เอาแต่ใจตนเองเพราะเคยได้ทุกครั้งเรียกร้อง เมื่อไม่ได้ดังใจก็จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง พ่อแม่จึงควรมีเหตุผลในการให้ความรัก ความรักที่ให้แก่เด็กควรมีขอบเขตและเงื่อนไข ควรมีการควบคุมบ้างในลักษณะที่เหมาะสม เพราะจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

2.2 สำหรับครู

2.2.1 เนื่องจากผลวิจัยพบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครในระดับสูง ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ครูควรสอดส่องดูแลกลุ่มเพื่อนของเด็กว่ามีพฤติกรรมอย่างไร สังเกตปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเพื่อน ถ้าหากสังเกตเห็นว่ากลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมก้าวร้าว เกเร ครูควรจะได้ตักเตือน สั่งสอนให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม พยายามจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรให้เด็กได้ทำเพื่อให้เด็กและกลุ่มเพื่อนเบนความสนใจมาสู่กิจกรรมแทนการก้าวร้าว เกเร เช่น จัดกิจกรรมทนายปัญหา จัดแข่งขันกีฬา เป็นต้น

2.2.2 ผลการวิจัยนี้บ่งบอกว่าการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ เช่นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ ลงโทษทางกาย ใช้อำนาจควบคุม และประชาธิปไตย ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ครูจึงควรจะให้ความรัก ความอบอุ่น แก่เด็ก ทำตัวเสมือนเพื่อนหรือพ่อแม่ของเด็กเมื่อเด็กได้รับความซอ้งคับใจเด็กจะได้มาหาครูแทนการไปหาเพื่อน